

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministro
2008 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. 1K-220
(Lietuvos Respublikos finansų ministro
2009 m. d. įsakymo Nr. 1K-
redakcija

8-ASIS VIEŠOJO SEKTORIAUS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS STANDARTAS „ATSARGOS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 8-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Atsargos“ (toliau – šis standartas) nustato viešojo sektoriaus subjekto atsargų registravimo apskaitoje, jų ~~įsigijimo savikainos, sunaudotų atsargų ir jų likučių~~ **įvertinimo ir pateikimo** finansinėse ataskaitose reikalavimus.

2. Šis standartas vienodai taikomas ir viešojo sektoriaus subjektui, rengiančiam atskirų finansinių ataskaitų rinkinį, ir viešojo sektoriaus subjektui, rengiančiam konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

3. Šis standartas netaikomas: ~~3.1.~~ teatro drabužiams ir dekoracijoms. Šio turto apskaita tvarkoma pagal 12-ąjį viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartą „Ilgalaikis materialusis turtas“;

~~3.2. biologiniam turtui ir mineraliniams ištekliams. Šio turto apskaita tvarkoma pagal 16-ąjį viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartą „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“.~~

4. Šis standartas taikomas tik toms nebaigtoms teikti pagal sutartis viešojo sektoriaus subjekto paslaugoms, kurias ketinama parduoti (perduoti), **taip pat biologinio turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos ir nuvertėjimo apskaičiavimui.**

5. Šiame standarte vartojamos sąvokos:

Strateginės ir neliečiamosios atsargos – teisės aktų nustatytos ir pavestos viešojo sektoriaus subjektui kaupti ir tvarkyti valstybės rezervo materialinių išteklių ir privalomųjų materialinių išteklių atsargos.

Viešojo sektoriaus subjekto atsargos (toliau – atsargos) – viešojo sektoriaus subjekto ~~trumpalaikis~~ turtas, kurį viešojo sektoriaus subjektas per vienus metus sunaudoja pajamoms uždirbti ar viešosioms paslaugoms teikti arba kuris yra laikomas numatant jį parduoti ar paskirstyti vykdant įprastą veiklą, **išskyrus ilgalaikį turtą, kurį numatoma per 12 mėnesių perduoti kitiems viešojo sektoriaus subjektams, taip pat viešojo sektoriaus subjekto ūkinis inventorių, nebaigtą nebaigta gaminti produkcija ir nebaigtos teikti paslaugos pagal trumpalaikes sutartis** prekių ir nebaigtų teikti paslaugų vertė vykdant trumpalaikes sutartis.

~~**Viešojo sektoriaus subjekto balansinė atsargų vertė (toliau – balansinė atsargų vertė)** – suma, kuria viešojo sektoriaus subjekto atsargos išreiškiamos **parodomos** šio subjekto finansinės būklės ataskaitoje.~~

Viešojo sektoriaus subjekto ūkinis inventorių (toliau – ūkinis inventorių) – materialusis turtas, kuris yra naudojamas daugiau nei vieną kartą ir kurio įsigijimo ar pasigaminimo savikaina mažesnė už Vyriausybės nustatytą minimalią viešojo sektoriaus subjekto ilgalaikio materialiojo turto vertę.

6. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos **Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme (Žin., 2001, 99-3515; 2008, Nr. 137-5372)**, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme (Žin., 2007, Nr. 77-3046; **2008, Nr. 137-5370**) ir kituose viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartuose (toliau – VSAFAS).

II. ATSARGŲ GRUPAVIMAS

7. Atsargos **finansinės būklės ataskaitoje** skirstomos į šias **smulkesnes** grupes:

7.1. Strateginės ir neliečiamosios atsargos. ~~Teisės aktuose gali būti reglamentuota, kad Vyriausybė laiko įvairių strateginių atsargų (pavyzdžiui, benzino, mazuto, maisto produktų, karinės amunicijos ir kitų atsargų).~~

7.2. Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventoriūs. **Prie šiai šios grupei grupės** priskiriamos atsargos gali būti skirstomos į:

7.2.1. žaliavas ir medžiagas, naudojamas gamyboje, **savo veikloje** ar viešosioms paslaugoms teikti, ~~taip pat eksploatacines medžiagas (kuras, atsarginės dalys ir pan.);~~

7.2.2. ūkinį inventorių, kuriam priskiriamas inventoriūs, kurį viešojo sektoriaus subjektas naudoja savo ūkinėje veikloje. Pavyzdžiui, ilginamieji laidai, kabeliai, įrankiai, indai, gėlės interjero puošybai, baldai, patalynė, drabužiai, avalynė ir pan.;

7.2.3. viešojo sektoriaus subjekto įsigytas atsargas, kurios turi būti perduodamos kitiems subjektams nemokamai. Pavyzdžiui, kelio atšvaitai, kuriuos viešojo sektoriaus subjektas išdalija mokykloms kaip dovaną arba už simbolinį mokesį.

7.3. **Nebaigta gaminti produkcija ir nebaigtos vykdyti sutartys. Prie nebaigtos gaminti produkcijos priskiriamas viešojo sektoriaus subjekto nebaigtas gaminti trumpalaikis turtas. Prie nebaigtų vykdyti sutarčių priskiriamos sukauptos nebaigtų teikti paslaugų pagal trumpalaikes sutartis išlaidos. Nebaigtų gaminti prekių ir nebaigtų teikti paslaugų vertė. Šiai grupei priskiriamos atsargos gali būti skirstomos į:**

7.3.1. viešojo sektoriaus subjekto nebaigtos gaminti produkcijos vertė;

7.3.2. nebaigtų teikti paslaugų vertė (šiai grupei priskiriamos paslaugų, kurių pajamos dar nepripažintos, arba dar nesuteiktų paslaugų (teikiant paslaugas nemokamai) sąnaudos).

7.4. Pagaminta produkcija ir ~~skirtos parduoti~~ atsargos, **skirtos parduoti (perduoti)**. Šiai grupei **Prie šios grupės** priskiriama viešojo sektoriaus subjekto pagaminta produkcija (įskaitant žemės ūkio produkciją) ir atsargos (**įskaitant į atsargų grupę perkeltą biologinį turtą**), išskyrus **ilgalaikį turtą**, skirtos parduoti.;

7.5. **Ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, skirtas parduoti. Į šią grupę perkeliamas ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, kurį priimtas sprendimas parduoti.**

8. ~~Žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjekto finansinės būklės ataskaitoje (toliau – finansinės būklės ataskaita) informacija apie atsargas pateikiama pagal grupes, o aukštesniojo lygio finansinės būklės ataskaitoje atsargos rodomos vienoje eilutėje (toks informacijos apie atsargas pateikimas privalomas pagal žemesniojo ir aukštesniojo lygio finansinės būklės ataskaitos formas, reglamentuojamas 2-ajame VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“).~~

III. ATSARGŲ ĮVERTINIMAS

8. ~~9. Registruojant atsargas~~ **Kai atsargos registruojamos** apskaitoje, jos turi būti įvertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, o sudarant finansines ataskaitas – įsigijimo ar pasigaminimo savikaina arba grynąja realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė, išskyrus šio standarto 9 ir 10 punktuose nurodytus atvejus. Grynoji realizavimo vertė nustatoma pagal šio standarto 29–35 punktų nuostatas.

9. ~~10.~~ Atsargos, kurios yra laikomos numatant jas paskirstyti nemokamai ar už simbolinį mokesį arba numatant jas sunaudoti ~~tokių~~ prekių, **skirtų paskirstyti nemokamai ar už simbolinį mokesį**, gamybai, turi būti vertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, bet ne grynąja realizavimo verte. Jei pasikeičia turimų atsargų paskirtis, atsargos įvertinamos pagal **šio standarto 8 punkto** nuostatas.

10. ~~11.~~ Strateginės atsargos ~~parodomas~~ įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, išskyrus šiuos atvejus:

10.1. ~~11.1.~~ Jeigu strategines atsargas numatoma parduoti, jos perkeliama iš strateginių ir neliečiamųjų atsargų grupės į pagamintos produkcijos ir atsargų, skirtų parduoti, grupę ir įvertinama jų grynoji realizavimo vertė. Pavyzdžiui, ~~strateginėms atsargoms~~ **prie strateginių atsargų** priskirtą ~~minštąjį ūkinį~~ inventorių (pagalves, paltus ir kt.) po kelerių metų nusprendus pakeisti nauju, senasis inventorių perkeliama iš strateginių ir neliečiamųjų atsargų grupės į pagamintos produkcijos ir atsargų, skirtų parduoti, grupę ir įvertinama jo grynoji realizavimo vertė. Jeigu įvertinta grynoji realizavimo vertė yra mažesnė nei jo įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, balansinė šių atsargų vertė sumažinama iki gryniosios realizavimo vertės.

10.2. ~~11.2.~~ Jeigu strateginių atsargų dalis viršija teisės aktų nustatytas normas, perviršis įvertinamas grynąja realizavimo verte, tačiau šios atsargos neperkeliamos iš strateginių ir neliečiamųjų atsargų į kitą grupę, nebent būtų nuspręsta perteklines atsargas parduoti. Jeigu įvertinta grynoji realizavimo vertė yra mažesnė nei įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, balansinė šių atsargų vertė sumažinama iki gryniosios realizavimo vertės.

10.3. ~~11.3.~~ Jeigu inventorizacijos metu nustatytus nereikalingus, netinkamus naudoti, sugadintus atsargų vienetus ketinama panaudoti (parduoti viešuosiuose prekių aukcionuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka arba perduoti nemokamai):

10.3.1. ~~11.3.1.~~ atsargų vienetai, kuriuos nusprendžiama parduoti, įvertinami grynąja realizavimo verte;

10.3.2. ~~11.3.2.~~ atsargų vienetai, kuriuos numatoma perduoti nemokamai, ~~parodomi~~ pagal **šio standarto** 9 punkto nuostatas.

10.4. ~~11.4.~~ Jeigu atlikus inventorizaciją nustatomi ~~tokie~~ **nereikalingi, netinkami naudoti, sugadinti** atsargų vienetai, kurių nėra galimybės parduoti arba perduoti nemokamai, jų grynoji realizavimo vertė prilyginama nuliui ir tokie atsargų vienetai nurašomi vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka.

11. ~~12.~~ Konfiskuotos ir kitos nemokamai gautos atsargos (pavyzdžiui, radiniai, perduoti realizuoti daiktiniai įrodymai, bešeimininkiai daiktai) vertinamos ~~priskaičiuojant nuo~~ **atsižvelgiant į jų galimą galimą panaudojimo panaudojimą:**

11.1. ~~12.1.~~ visų pirma įvertinama galimybė parduoti arba panaudoti savo veikloje tokias atsargas. Parduoti arba panaudoti skirtos atsargos ~~parodomos~~ grynąja realizavimo verte;

11.2. ~~12.2.~~ jeigu įvertinus atsargas paaiškėja, kad jos yra praradusios ~~prekinę~~ vertę, netinkamos naudoti pagal paskirtį arba jų realizavimo terminas pasibaigęs ir dėl to tokios atsargos negali būti perduotos, jos pripažįstamos atliekomis ir į apskaitą netraukiamos;

11.3. ~~12.3.~~ numatomų sunaikinti atsargų apskaita tvarkoma tik kontrolės tikslais nebalansinėse sąskaitose teisės aktų nustatyta tvarka;

11.4. ~~12.4.~~ bešeimininkiai daiktai tol, kol teisės aktų nustatyta tvarka nepripažinti viešojo sektoriaus subjekto nuosavybe, įtraukiami į nebalansines sąskaitas (kontrolės tikslais) teisės aktų nustatyta tvarka.

IV. ATSARGŲ ĮSIGIJIMO AR PASIGAMINIMO SAVIKAINA

12. ~~13.~~ Į atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainą įtraukiamos visos įsigijimo, perdirdimo ir kitos išlaidos, susidariusios gabenant atsargas į jų buvimo vietą ir suteikiant joms būtiną tinkamam naudojimui būklę.

13. ~~14.~~ Atsargų įsigijimo savikainą sudaro:

13.1. ~~14.1.~~ mokėtina suma, pakoreguota nuolaidų ir nukainojimų, jei jų buvo, sumomis. Vėlesni pirkimo kainos koregavimai, atlikti atsargas užregistravus apskaitoje, ~~parodomi~~ taip:

13.2. ~~14.2.~~ jeigu atsargos perduotos arba sunaudotos veikloje, tuomet nuolaidų ar nukainojimo suma yra mažinamos sąnaudos atitinkamuose straipsniuose, kuriuose buvo užregistruota sunaudotų atsargų vertė;

13.3. ~~14.3.~~ jeigu atsargos dar neparduotos ir nesunaudotos, koreguojama jų įsigijimo savikaina, mažinant ją nuolaidų ar nukainojimo suma, tenkančia neparduotoms atsargoms;

13.4. ~~14.4.~~ su pirkimu susiję negražintini mokesčiai ir rinkliavos;

13.5. ~~14.5.~~ transporto (išskyrus, kai gabenama viešojo sektoriaus subjekto transportu), krovimo ir kitos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos žaliavų, medžiagų ir kitų atsargų įsigijimo išlaidoms. Vėlesnio atsargų gabenimo ir sandėliavimo išlaidos turi būti pripažintos sąnaudomis tą patį laikotarpį, kai buvo ~~patirtos~~ **padarytos**.

14. ~~15.~~ Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas:

14.1. ~~15.1.~~ sumokėtas pridėtinės vertės mokestis tais atvejais, kai šis mokestis gražinamas;

14.2. ~~15.2.~~ skolinimosi išlaidos, jei jų būtų;

14.3. ~~15.3.~~ viešųjų pirkimų organizavimo išlaidos;

14.4. ~~15.4. konfiskuoto~~ **konfiskuotų**, valstybės ~~paveldėto~~ **paveldėtų**, bešeimininkių daiktų saugojimo ir tvarkymo išlaidos.

15. ~~16.~~ Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, ir kitos su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos užsienio valiuta apskaitoje registruojamos ~~finansinių ataskaitų rinkinio~~ **nacionaline** valiuta pagal pirkimo dieną galiojantį valiutos kursą ir vėliau neperskaičiuojamos, išskyrus **šio standarto 36 35 punkte nurodytą atvejų atvejį** (užsienio valiutos kurso pasikeitimo įtaką atsargų straipsniams, įvertintiems užsienio valiuta, reglamentuoja 21-asis VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“).

16. ~~17.~~ Pagamintų ir perdirbtų per ataskaitinį laikotarpį atsargų savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos. **Nebaigtų vykdyti sutarčių savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės paslaugų teikimo išlaidos, kaip nustatyta šio standarto 23 punkte.**

17. ~~18.~~ Tiesioginės gamybos išlaidos yra tokios išlaidos, kurias galima tiesiogiai, be ~~žymių~~ **didelių** darbo, laiko ir pan. sąnaudų, priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėmis gamybos išlaidomis paprastai laikomos:

17.1. ~~18.1.~~ produkcijos gamybos metu sunaudotos žaliavos (medžiagos) ar komplektuojamieji gaminiai, kurie ~~sudaro materialųjį produkcijos pagrindą arba~~ įeina į gaminių sudėtį ir, be ~~žymių~~ **didelių** darbo, laiko ir pan. sąnaudų, gali būti priskirti konkrečioms gaminėms ar jų grupėms;

17.2. ~~18.2. tiesioginio~~ darbo užmokesčio išlaidos, apimančios darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas, kurios, be ~~žymių~~ **didelių** darbo, laiko ir pan. sąnaudų, gali būti priskirtos tam tikriems gaminėms ar jų grupėms.

18. ~~19.~~ Netiesioginės gamybos išlaidos yra netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos. **Prie Netiesioginėms netiesioginių gamybos išlaidoms išlaidų** priskiriamos:

18.1. ~~19.1.~~ pagalbinių medžiagų išlaidos, apimančios produkcijos gamybos metu sunaudotas medžiagas, kurios į gaminių sudėtį tiesiogiai neįeina (pavyzdžiui, ~~gamybinių gamybos~~ įrenginių sunaudojamas kuras) arba, nors ir yra gaminių sudedamoji dalis, ~~jų suma nėra tokios reikšmingos~~ **tokia reikšminga**, kad galėtų būti ~~priskirtos~~ **priskirta** prie pagrindinių **medžiagų** (pavyzdžiui, klijai, naudojami knygoms įrišti, kurių vertės dalis tarp kitų sudedamųjų medžiagų yra santykinai maža ir ne visada pastovi);

18.2. ~~19.2. netiesioginio~~ darbo užmokesčio išlaidos, apimančios tiesiogiai su produkcijos gamyba nesusijusių, bet sudarančių sąlygas gamybai vyksti, darbuotojų atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas (pavyzdžiui, darbo užmokestis, mokamas ~~gamybinių gamybos~~ įrenginių mechanikai);

18.3. ~~19.3.~~ per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota nusidėvėjimo (amortizacijos) suma ir kitos netiesioginės gamybos išlaidos (pavyzdžiui, gamybinio pastato komunalinių paslaugų išlaidos, gamybinio pastato nuoma ir pan.), apimančios išlaidas, kurių ryšys su konkrečia gaminama produkcija negali būti tiesiogiai nustatytas. Apskaitoje jos priskiriamos **prie** atsargų pasigaminimo savikainai **savikainos** taikant viešojo sektoriaus subjekto pasirinktus paskirstymo būdus.

19. ~~20.~~ Konkretūs gamybos išlaidų priskyrimo **prie tiesioginėms tiesioginių** ar **netiesioginėms netiesioginių išlaidų** bei netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijai

pasirenkami atsižvelgiant į gamybos specifiką. ~~Gaminamos produkcijos savikainos apskaičiavimo būdas turi būti nurodytas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau — aiškinamasis raštas).~~

20. ~~21.~~ Pagamintos produkcijos apyvarta ir šios produkcijos likučiai (įskaitant nebaigtą gamybą) ataskaitiniu laikotarpiu apskaitoje registruojami faktine to laikotarpio, per kurį produkcija buvo pagaminta, pagaminimo savikaina.

21. ~~22.~~ Jei gaminant produkciją atsiranda atliekų ir kitų šalutinių produktų, kurių vertė nereikšminga, tačiau kuriuos galima parduoti, jie įvertinami grynąja realizavimo verte. Ši vertė atimama iš pagrindinio gaminio savikainos.

22. ~~23.~~ Į ~~gaminamos~~ **pagamintos** produkcijos savikainą neįeinančios išlaidos pripažįstamos to laikotarpio, kuriuo jos susidarė, sąnaudomis. Tokios išlaidos gali būti, pavyzdžiui, administracijos darbuotojų darbo užmokestis ir pan.

23. ~~24.~~ **Teikiamų paslaugų Nebaigtų vykdyti sutarčių** savikainą sudaro paslaugas teikiančio personalo darbo užmokestis ir kitos tiesioginės ir netiesioginės paslaugų teikimo išlaidos, **kurias be didelių darbo, laiko ir pan. sąnaudų galima priskirti prie konkrečios paslaugos ar jų grupės.** Su teikiamomis paslaugomis nesusijusių darbuotojų darbo užmokestis į atsargų savikainą neįtraukiamas.

24. ~~25.~~ Paslaugų teikėjai dažniausiai atskirai kaupia išlaidas, susijusias su kiekviena paslauga, kurios pardavimo kaina gali būti nustatyta atskirai. Todėl kiekviena tokia paslauga laikoma atskiru atsargų vienetu.

25. **Į atsargų grupę perkelta ilgalaikio materialiojo ir biologinio turto įsigijimo savikaina laikoma balansinė turto vertė, nustatyta šio turto perkėlimo į atsargų grupę dieną.**

V. ATSARGŲ ĮKAINOJIMO IR SAVIKAINOS NUSTATYMO BŪDAI

26. Apskaičiuodamas sunaudotų ~~gamyboje teikiant paslaugas ar parduotų atsargų~~ savikainą, viešojo sektoriaus subjektas gali taikyti arba „pirmas gautas, pirmas išduotas“ (FIFO) atsargų įkainojimo būdą, arba konkrečių kainų būdą. **Atsargų įkainojimo būdas parenkamas atsižvelgiant į veiklos pobūdį.**

~~27. Jei yra galimybė, viešojo sektoriaus subjektas turi taikyti FIFO atsargų įkainojimo būdą. Jei to neleidžia padaryti esama apskaitos sistema arba šis atsargų įkainojimo būdas, vertinant naudos ir išlaidų požiūriu, reikalauja nepagrįstai daug resursų, tuomet viešojo sektoriaus subjektas gali taikyti konkrečių kainų būdą. Konkrečių kainų būdas turi būti taikomas ir tuomet, kai atsargų vienetų nėra daug, bet jos įsigytos konkrečioms projektams ir negali būti paprastai pakeičiamos viena kita.~~

27. ~~28.~~ Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, kad atsargos, kurios buvo įsigytos pirmiausia, bus parduotos ar sunaudotos pirmiausia. ~~Taigi a~~ **Atsargos, likusios laikotarpio pabaigoje, bus vėliausiai įsigytos ar pagamintos ir įvertintos pagal paskutinių įsigijimų atsargų partijos paskutinio karto įsigijimo savikainą.**

28. ~~29.~~ Konkrečių kainų būdas reiškia, kad konkretūs atsargų vienetai turi būti ~~parodyti~~ **rodomi** konkrečia jų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina. **Konkrečių kainų būdas turi būti taikomas tuomet, kai atsargų vienetų nėra daug, jos įsigytos konkrečioms projektams vykdyti ir negali būti paprastai pakeičiamos viena kita, taip pat ilgalaikiam turtui, skirtam parduoti.**

VI. GRYNŲJI REALIZAVIMO VERTĖ

29. ~~30.~~ ~~Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įsigytų (taip pat ir įsigytų organizuojant viešuosius pirkimus) ar pasigamintų ir ketinamų parduoti ar sunaudoti tik kitą ataskaitinį laikotarpį~~ **Atsargų grynoji realizavimo vertė turi būti nustatoma pagrįstai, atsižvelgiant į kainos ar atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos svyravimus, tiesiogiai susijusius su poataskaitiniais ūkiniais įvykiais (poataskaitinio ūkinio įvykio sąvoka apibrėžta 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“).** Pavyzdžiui, sudarant

tarpinės finansinės ataskaitas, atsargų, įsigytų viešųjų pirkimų metu, įsigijimo savikaina gali neatitikti grynosios realizavimo vertės tarpinio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kadangi tokios atsargos buvo įsigytos už didesnę nei dabartinė rinkos kainą. Jei tokias atsargas ketinama sunaudoti dar per šį metinį ataskaitinį laikotarpį, tuomet atsargų grynosios realizavimo vertės nustatyti nereikėtų. Grynąją realizavimo vertę taip pat gali paveikti infliacija, paklausos pokyčiai, nauji technologiniai išradimai.

30. ~~31.~~—Atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimas iki grynosios realizavimo vertės atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų būsimos ekonominės naudos ar paslaugų vertės, kurią tikimasi gauti tą turtą pardavus, išmainius ar sunaudojus.

31. ~~32.~~—Galimi tokie atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimo iki grynosios realizavimo vertės atvejai:

31.1. ~~32.1.~~—Kai atsargos yra sugadintos, visiškai ar iš dalies pasenusios, sumažėjo jų pardavimo kaina ar išaugo įvertintos gamybos baigimo, ~~pardavimo, mainų ar paskirstymo~~ išlaidos, atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina sumažinama iki grynosios realizavimo vertės.

31.2. ~~32.2.~~—Kai gamybai naudojamų atsargų rinkos kainų sumažėjimas lemia ir pagamintos produkcijos kainų sumažėjimą ir akivaizdu, kad pagamintos produkcijos savikaina viršys gamybai naudojamų atsargų ir pagamintos produkcijos grynąją realizavimo vertę, tų atsargų ir pagamintos produkcijos savikaina sumažinama iki grynosios realizavimo vertės.

32. ~~33.~~ Žaliavų ir medžiagų produkcijai gaminti ir paslaugoms teikti vertė negali būti nustatyta žemesnė negu jų įsigijimo savikaina, jeigu gaminius, kurių gamybai naudojamos šios žaliavos, tikimasi parduoti, išmainyti ar paskirstyti už jų pasigaminimo savikainą arba brangiau.

33. ~~34.~~ Atsargų vertė paprastai sumažinama iki grynosios realizavimo vertės pagal kiekvieną atsargų vienetą. Kai kuriais atvejais gali būti tikslinga sugrupuoti panašius ar susijusius vienetus (pavyzdžiui, kai atsargų vienetai priklauso tai pačiai gaminių grupei, yra panašios paskirties ir jų praktiškai negalima įvertinti atskirai nuo kitų tos grupės gaminių).

34. ~~35.~~ Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turi būti nustatoma nauja atsargų grynoji realizavimo vertė (jei šioms atsargoms toks įvertinimo būdas gali būti taikomas). Kai išnyksta aplinkybės, dėl kurių atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina buvo sumažinta, arba sumažėja tų aplinkybių poveikis, atsargų vertės sumažėjimas atkuriamas taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainai arba patikslintai grynajai realizavimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Atsargų vertė negali būti nustatyta didesnė negu jų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

35. ~~36.~~ Atsargos, kurių grynoji realizavimo vertė nustatyta užsienio valiuta, finansinėse ataskaitose turi būti ~~parodytos~~ **rodomos** taikant grynosios realizavimo vertės nustatymo metu galiojusį valiutos kursą.

VII. PRIPAŽINIMAS ŠAŅAUDOMIS

36. ~~37.~~ Kai atsargos (įskaitant nebaigtas vykdyti sutartis) parduodamos (įskaitant mainus, jei jie galimi) ar kitaip perleidžiamos ~~perduodamos~~, **išskyrus atvejį, kai tam tikrų atsargų vertė gali būti įtraukta į kito turto, pavyzdžiui, kitų savos gamybos atsargų ar ilgalaikio turto, savikainą**, jų balansinė vertė turi būti pripažįstama to laikotarpio sąnaudomis, kuriuo pripažįstamos atitinkamos pajamos arba suteikiamos viešosios paslaugos.

37. ~~38.~~ Atiduoto naudoti viešojo sektoriaus subjekto veikloje ūkinio inventoriaus vertė iš karto pripažįstama sąnaudomis. Tokio inventoriaus kiekinė (ir **(arba)** vertinė) apskaita kontrolės tikslais ~~gali būti tvarkoma~~ **balansinėse arba nebalansinėse sąskaitose nepriklausomai nuo jų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos** pagal kiekvieno viešojo sektoriaus subjekto nusistatytą apskaitos politiką.

39. ~~Kai kurių atsargų vertė gali būti įtraukta į kito turto, pavyzdžiui, kitų savos gamybos atsargų ar ilgalaikio turto, savikainą.~~

38. ~~40.~~ Visa atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimo iki grynosios realizavimo vertės (**nuvertėjimo**) suma ir visi atsargų nuostoliai dėl atsargų praradimo, nurašymo ir

pan. ~~turi būti~~ pripažįstami to laikotarpio ~~sanaudomis~~, kuriuo sumažėjo vertė ar atsirado nuostolių, **sanaudomis**. Bet kokio atsargų vertės sumažėjimo atkuriamą dėl grynosios realizavimo vertės padidėjimo suma turi būti mažinamos atitinkamos to laikotarpio ~~sanaudos~~, kuriuo padidėjo grynoji realizavimo vertė, **sanaudos**.

39. Jei sunaudojamos, nurašomos, parduodamos ar kitaip perduodamos iš finansavimo sumų įsigytos ar pasigamintos atsargos, iš karto pripažinus **sanaudas** turi būti registruojamas finansavimo sumų sumažėjimas ir pripažįstamos finansavimo pajamos pagal 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatas. Atkūrus atsargų vertės sumažėjimą, turi būti atkuriamos ir finansavimo sumos bei sumažinamos finansavimo pajamos.

40. ~~41.~~ Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje turi būti registruojamas pagal ~~nuolat apskaitomų~~ **nuolatinį** atsargų **apskaitymo** būdą. Taikant šį būdą, buhalterinėje apskaitoje registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu, pardavimu ar perleidimu susijusi ūkinė operacija.

41. Sveikatos priežiūros viešosios įstaigos gali naudoti periodinį atsargų apskaitymo būdą, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.

VIII. INFORMACIJOS PATEIKIMAS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMAJAME RAŠTE

42. ~~42.~~ Finansinių ataskaitų **Ai**škinamajame rašte (toliau – **aiškinamasis raštas**) turi būti nurodoma:

41.1. ~~41.1.~~ apskaitos politika, taikoma atsargoms įvertinti, įskaitant taikytą įkainojimo ir savikainos nustatymo būdą;

~~42.2.~~ gaminamos produkcijos savikainos apskaičiavimo būdas;

41.2. ~~42.3.~~ žemesniojo lygio aiškinamajame rašte – balansinė atsargų vertė pagal atsargų grupes pagal **šio standarto** 1 priede pateiktą formą, **kuri yra privaloma**;

41.3. ~~42.4.~~ aukštesniojo lygio aiškinamajame rašte – balansinė atsargų vertė pagal atsargų grupes pagal **šio standarto** 2 priede pateiktą formą, **kuri yra privaloma**;

41.4. ~~42.5.~~ aplinkybės ar **ūkiniai** įvykiai, dėl kurių buvo sumažinta atsargų vertė; taip pat aplinkybės ar ūkiniai įvykiai, dėl kurių buvo atkurta sumažinta atsargų vertė pagal šio standarto 40 **38** punktą;

41.5. ~~42.6.~~ trečiųjų asmenų ~~turimos atsargos~~ **laikomų atsargų balansinė vertė pagal atsargų grupes, nurodant priežastis ir (arba) teisinius reikalavimus, paaiškinančius, kodėl atsargas laiko tretieji asmenys**.

43. ~~43.~~ Duomenys apie valstybės rezervo materialinių išteklių atsargas yra valstybinė paslaptis, todėl jokia detali informacija apie šias atsargas viešojo sektoriaus subjekto aiškinamajame rašte, sudaromame pagal VSAFAS, negali būti pateikiama. Viešojo sektoriaus subjektas, turintis strateginių ir neliečiamųjų atsargų, apimančių ir valstybės rezervo materialinių išteklių atsargas, gali parodyti tik balansinę visų tvarkomų strateginių ir neliečiamųjų atsargų vertę ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

44. **Žemesniojo lygio aiškinamajame rašte pateikiama detali informacija apie viešojo sektoriaus subjekto ilgalaikį materialųjį ir biologinį turtą, skirtą parduoti, nurodant:**

44.1. **prie kurios ilgalaikio materialiojo turto ar biologinio turto grupės buvo priskirtas ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, skirtas parduoti, iki perkeliant jį į atsargas;**

44.2. **tokio turto pardavimo pelną arba nuostolius;**

44.3. **sprendimo parduoti tokį turtą priežastis ir datą.**

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

45. Ūkinis inventorių, įsigytas už simbolinį atlygį per dvylika mėnesių iki perėjimo prie VSAFAS dienos, perėjimo prie VSAFAS dieną įvertinamas tikraja verte, kuri laikoma jo įsigijimo savikaina. Jei tokio ūkinio inventoriaus įvertinta tikroji vertė yra didesnė už Vyriausybės nustatytą minimalią viešojo sektoriaus subjekto ilgalaikio materialiojo turto vertę (įsigijimo ar pasigaminimo savikainą), toks turtas perėjimo prie VSAFAS dieną pergrupuojamas į atitinkamą ilgalaikio materialiojo turto grupę.

(Informacijos apie balansinę atsargų vertę pagal atsargų grupes pateikimo žemesniojo lygio finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte privalomos forma formos pavyzdys)

BALANSINĖS ATSARGŲ VERTĖS PAGAL ATSARGŲ GRUPES PASIKEITIMAS PER ATASKAITINĮ LAIKOTARPĮ*

Eil. Nr.	Eil. Nr.	Strateginės ir neliečiamosios atsargos	Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorius	Nebaigta gamyba gaminti produkcija ir nebaigtos vykdyti sutartys		Pagaminta produkcija ir atsargos, skirtos parduoti		Ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, skirtas parduoti	Iš viso	
				nebaigta gamyba gaminti produkcija	nebaigtos vykdyti sutartys	pagaminta produkcija	atsargos, skirtos parduoti			
1	± 2	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Atsargų įsigijimo vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje	±								
2.	Įsigyta atsargų per ataskaitinį laikotarpį (+) (įskaitant gautas nemokamai)	±								
3.	Sunaudota atsargų sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį (-) (3.1+3.2+3.3+3.4)	±								
	Parduota ir perleista (paskirstyta)	±								
3.1.	Parduota									
3.2.	Perleista (paskirstyta)									
3.3.	Sunaudota veikloje	±								
3.4.	Nurašyta Kiti nurašymai	±								
4.	Pergrupavimai (+/-)									
5.	Atsargų įsigijimo vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (1+2-3+/-4-5-6)	±								
6.	Atsargų vertės sumažėjimo suma nuvertėjimas ataskaitinio laikotarpio pradžioje	±								
7.	Atsargų vertės sumažėjimo nuvertėjimas per ataskaitinį laikotarpį suma	±								
8.	Atsargų vertės sumažėjimo nuvertėjimo	±								

* Reikšmingos sumos turi būti papildomai paaiškinamos aiškinamajame rašte.

Eil. Nr.	Eil. Nr.	Strateginės ir neliečiamosios atsargos	Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorius	Nebaigta gamyba gaminti produkcija ir nebaigtos vykdyti sutartys		Pagaminta produkcija ir atsargos, skirtos parduoti		Ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, skirtas parduoti	Iš viso
				nebaigta gamyba gaminti produkcija	nebaigtos vykdyti sutartys	pagaminta produkcija	atsargos, skirtos parduoti		
		atkūrimo per ataskaitinį laikotarpį suma							
9.		Per ataskaitinį laikotarpį parduotų, perleistų (paskirstytų), sunaudotų ir nurašytų atsargų nuvertėjimas							
10.		Nuvertėjimo pergrupavimai (+/-)							
11.	11	Atsargų vertės sumažėjimo suma nuvertėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (8+9-10 6+7-8-9+/-10)							
12.	12	Atsargų balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (7-11 5-11)							
13.	13	Atsargų balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje (1-6)							

(Informacijos apie balansinę atsargų vertę pagal atsargų grupes pateikimo aukštesniojo lygio finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte privalomos forma formos pavyzdys)

BALANSINĖ ATARGŲ VERTĖ PAGAL ATARGŲ GRUPES

Atsargos pagal grupes	Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Paskutinė praėjusio ataskaitinio laikotarpio diena
1	2	3
Strateginės ir neliečiamosios atsargos		
Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorių		
Nebaigta gamyba gaminti produkcija ir nebaigtos vykdyti sutartys		
Pagaminta produkcija ir atsargos, skirtos parduoti		
Ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, skirtas parduoti		
Atsargų, iš viso		
